

ЦЕНА:

За Србију на годину 6 динара
на пола године 3
За стране земље на годину 9

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

АДАМСОВ ОДГОВОР

КРИТИЧАРИМА ИЗВЕШТАЈА МУ О ПРОЈЕКТУ
БЕОГРАДСКЕ КАНАЛИЗАЦИЈЕ

Берлин, 17-ог фебруара 1902
Уландова улица Бр. 2.

Многопоштовани Господине Председниче,

Сазнао сам да је моје мишљење било предмет дискусије у друштву српских архитекта и инжињера, да су чињене многе замерке, и да је било погрешних тумачења. Ја сам у приложеном објашњењу покушао да те нападе обеснажим, а остављам Вашем благородству да од истог документа учините подесну, одговарајућу, употребу. Као што је у свакој вароши био случај, при уважању канализације, тако изгледа да се и у Београду показује извесан отпор; али ја се надам да ће те Ви, многопоштовани председниче, овај отпор савладати и велико дело срећно извршити.

С одличним поштовањем

Вама одани

Адамс с. р.

директор берлинских канализационих установа

* * *

Излагања у тачци I мојега извештаја о погодбама које је поставио Господин Министар грађевина за израду пројекта за канализацију Београда, као и о критички која је вршена на ова излагања у српском удружењу архитекта и инжињера, учтиво имам ово да напоменем:

Мени нити је са неке „извесне“ стране, нити у опште са ма које стране, чињена ма каква преставка о оним погодбама. Овде, као и свуда кад сам давао своје мишљење, ја сам, по себи се разуме, следовао само својем сопственом уверењу; и по томе, — а ово не би ни требало нарочито да наглашujem, — ја сам ценио ствар савесно, по својем најбољем умењу. Где се са пројектом нисам слагао, то нисам ни прећутао. За то је без стварне основе, — а особито и не изгледа лепо, — оно тврђење, где се при критиковању каже: „или је то тако само за то рекао, да избегне да се пројекат одбије“.

Што се тиче самих погодаба, ја их у оригиналу нисам имао пред очима, него

сам их у извештају на страни 3. нашао. О погодбама по тачкама 1., 2., 3. и 5. нема ништа нарочито да се каже. Оне су потпуно јасне, и у пројекту је по њима поступљено. Погодбе под 4. 6. и 7. морају се узети у заједничкој вези. Што се тиче погодбе под 4. она се, по моме нахођењу, тако има разумети, да се разне могућности одводњавања, свака посебице, имају испитати.

По погодби под 6. за дунавску страну требало је одмах израдити детаљан пројекат са прорачуном. На против, по погодби под 7. за савску страну тражи се пре свега један генералан пројекат са прорачуном, за сваки од система; па тек, пошто се буде на чисто који ће се систем изабрати, има да се изради дефинитиван пројекат са прорачуном. Другим речима: за дунавску страну стање је савршено јасно, и зна се шта има да се уради; за савску страну пак треба најпре испитати и промислити шта да се ради, па тек онда градити детаљан пројекат. Ова испитивања извршена су на довољан начин у извештају на странама 10—12, тако да је, по моме нахођењу, овој погодби учињено за доста. Тиме стајем одмах на супрот једној замерци, која је у току критиковања исказана. Речено је, да је само на површан начин извршено то упоређење коптања за случај кад би се вода у Саву одводила, или кад би се, помоћу црпака, на дунавску страну пребацивала: и да је то упоређење извршено само на начин, како би се дотична жеља министрова онемогућила. Овде може бити говора једино о кишници, јер нечиста вода и онако не сме да се одводи у Саву. У том случају, пак, на савској страни, допуштено је помишљати само на сепарациони систем. И у томе погледу вршено је испитивање сасвим стручњачки, на странама 10—12 извештаја.

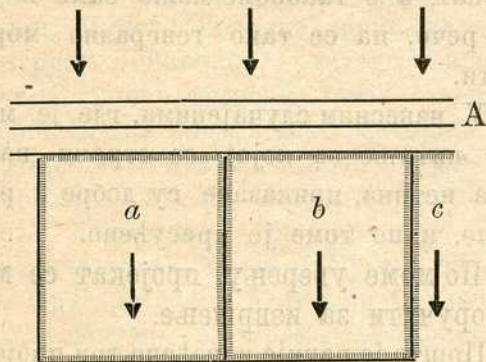
У колико се тиме није одговорило жељама господина Министра, то ја не знам.

Што се код тачке II моје оцене наводи, да сам се тамо, где је реч о тунелу, сувише дуго задржао говорећи о систему „tout à l'égout“, то ми и изгледа да је тако. Ја сам само нешто дуже испитивао, не би ли се, може бити, могло проћи без ту-

нела. То испитивање било је потребно, јер употреба тунела једна је од најважнијих, ако не баш најважнија, тачка у читавом пројекту, а трошкови за њ знатни су. Ово испитивање показало је, да је подизање тунела оправдано — и ако правдајући разлози нису ушли у извештај. Што је ово испитивање испало и нешто опширно, то му се не може замерати, баш у интересу саме ствари.

Даље је речено, као да сам ја увидео, да распоред канала ништа не ваља. Да сам ја то заиста био увидео, ја бих то и казао. Али то не стоји. Ја сам само рекао, да је распоред једног дела канала, на дунавској страни, за мене необичан, и да исти по моме сазнању у Немачкој није примењиван — (уобичајен). За тим сам у кратко прешао на преимућства и лоше стране овог распореда, па сам га најзад одобрио. При томе остајем и сада, и то с обзиром на јаке стрмине којих има у Београду, а каквих у толикој мери при канализационим пројектима нисам виђао. Због такве стрменитости косина овај је распоред довољно оправдан.

Прелазећи и на даљу тачку критике, велим да је стрменитошћу овом оправдан и дубоки положај спроводника.

На први поглед јасно је да ће они плачеви a b c — у овде учртаној слици — који леже у мање или више хоризонталној улици, а на стрмој коси, која је у слици стрелицама означена, да ће, дакле, та земљишта канал А моћи одводњавати, само тада, ако је спроводник доста дубоко положен. Даље сам рекао, да ће се при извршењу у неким случајевима моћи иштедети, јер ситуација не захтева свуда тако дубоки положај. При томе ја и сада остајем; но то не значи, ни из далека, да читав распоред канала ништа не ваља.

У погледу фундација, по моме нахођењу, ово писање лежи ван пројекта, те за то не би требало о њему нарочито говорити. Та ствар мора се узети на име у обзир при прорачуну коштања, и то за она места где се, због нискога положаја грађевина и канала, може очекивати рђаво земљиште и подземна вода. Из тога сам разлога ја н. пр. и навео, да је цена по позицији 5 прорачуна ниска, и предложио најмање два пут већу суму.

Даље, замера се, што се број становника Београда узео на 130.000 душа, а није се користило статистичим подацима који су прибрани о *прираштају* становника.

Против тога примећујем да је таково прикупљање са свим искључено било; јер је за тај циљ време од 5—6 дана, које је стајало на расположењу, било кратко.

У осталом, нас учи *искуство*, да после остварене канализације, прираштај становништва бива у другим размерама, — тако — да се закључци, који се доносе по дотадањем умножавању, врло ретко подударају са стварношћу.

Најзад, количина воде за домаћу употребу не игра никакву улогу у сравнењу са количином *метеорске* воде, као што је то у пројекту врло умесно наведено.

Код *сепарационог система*, где се употребљују нарочити спроводници за нечисту воду, довољне су за све случајеве узете димензије, па и онда, кад се прошири овај систем по поднесеном пројекту. Дакле, једну врло важну улогу не игра ова тачка.

Држим да сам убедио ону господу од којих потичу замерке, по којима се тврди да је пројект израђен и површно и неозбиљно, и да ће они сада од истих одустати.

Што се *моје* оцене тиче, то ја остајем при истој у свему онако како сам је исказао у своме извештају, Моје мишљење није двосмислено, као што се тврди. Генерално јесте, јер се односи на генералан пројекат; а о таквоме може само и бити овде речи, па се тако генерално мора и ценити.

У извесним случајевима, где је могло бити питање на којој се страни налази права истина, приказане су добре и рђаве стране, и по томе је пресуђено.

По моме уверењу, пројекат се може препоручити за извршење.

Пошто је раније израђено три пројекта, о којима су се три стручњака опширно изјаснила; и како су од ових стручњака дата мишљења и директива по могућству узети у обзир, у, пред нама стојећем, пројекту; и пошто смо, како сам уверен, доказали, да су испуњене погодбе које је поставио Господин Министар, као и с обзиром да се и *француско* мишљење са мојим исто тако слаже, као и ја са његовим, то се надам: да ће ишчезнути мало по мало све сумње, које су се изродиле односно доброте пројекта.

Завршујем са жељом да, ма како гласило решење компетентне власти, одно-

сно поднесеног пројекта, исто послужи само на добро града Београда.

16-ог фебруара 1902 г.
у Берлину.

Адамс с. р.

директор берлинских канализационих установа.

ОПШТИНСКО УРЕЂЕЊЕ и АДМИНИСТРАЦИЈА ГРАДА ГЛАЗГОА

(По Сер Џемсу Белу председнику општине Глазговске и г. Џемсу Патону председнику Уједињених Музејских Удружења Уједињене Краљевине — Велике Британије и Ирске)

Година 1896

(14)

VIII

ВОДА И ВОДОВОД

1.

Некадашњи извори. — Добра бунарско. — Недовољност и неосигурност бунарске воде. — Трговина с водом. — Зачетак Глазговског водовода у години 1806. — Рад дотичне Кумпаније. — Поставак друге (Крантонхил) Кумпаније у години 1808. — Кумпанијска утакмица и супарништво. — Олтаређења. — Неприлик Крантонхил-Кумпаније. — Постепено кварење воде у њеном водоводу. — Измештај водоводних зграда. — Кумпанијско спајање. — Нови планови за добитак добре воде. — Предлог за Лак-Катрајт. — Парламентско одобрење Кумпаније за Лак-Лобнег. — Неуспешан покушај. — Обрадује се нова Горбал-Кумпанија за воду у 1845. — Предложено проширење у години 1855. — Тајмак предлогу за Лак-Катрајт. — Стање водовода у 1855 години. — Нестанак кумпанија за воду. — Речка вода — Речни водовод за фабричке потребе.

Град и крај, који је тако обилно обдарен метеорском водом, као што је наш Глазго и долина доњег Клајда, такав крај не може бити сиротан у *изворима* воде. Још Свети Кентигерн и његови следбеници јесу нам сведоци: како је доста и чисте воде било у оближњем *Молендимару*, поред природног извора слатке воде на стрмим и кршним обалама исте речице. И ту, поред тог извора, светац је тај, вели се, и подигао своју ћелију — као што се данас на истоме месту, око ње, пењу у висину старински, али и масивни, зидови глазговске *катедрале*. Кроз *векове*, дакле, давали су ови бистри потоци и ови чисти извори довољно воде нашем Глазгоу. Пишући у години 1736, историк *Мак-Јур* вели: „У нашем граду, Глазгоу, има доста воде. У неколико крајева вароши има слатке воде *бунарске*, а има, поред тога, и неких *шеснајест* јавних *бунара*, који служе граду и дању и ноћу, и из којих се вода *шумиала* вадил.“ Још у првој десетини деветнајестог века — дакле, у добу кад је Глазго бројао већ *сто хиљада душа*, — још је Глазго живео од бунарске воде, и летописац *Клеланд* набраја неких *тридесет* таквих *јавних* бунара, распоређених по разним крајевима вароши. Дабогме, да је ту било ваздан и *приватних* кућевних бунара, док је *исковита* природа земљишта у доњој половини града давала само и сувише могућности за отварање таквих извора водених. Али, од кад је становништво вароши почело нагло расти, од кад се, нарочито, сви отворени плацеви варошки покрише зградама, од тада нестале места за домаће бунаре, док потреба за воду ојача у одговарајућој и великој сразмери. Горе и од тога, растућа маса света гомилала је на истом простору масу ђубрета и нечистоће, која је продирала у дубину земних слојева, и постојано тровала воду бунарску.

Али ни на томе се ствар не заустави; јер, за бунарима и кладенцима, дође ред

и на реке и речице, и њих брзо иста судба снађе. Свет се намножи, фабрике никосе, дуж обала река и речица, па се и донде необрађена земља иза обала уради и насели; али тада и неодољиво појури сва *нечистоћа* у речна и поточка корита. На место бистре и чисте воде текуће, у којој се тако често играла многа лепа риба и рибица, наиђе нечисти и отворени *канал*, из којег се, полагаано али и сигурно, излегоше све оне тајанствене, али и страшне, болести и заразе, од које наши претци толико пропатише и пострадаше. Доиста, ми мучно да и дан-дани можемо да представимо себи сву штету, сав јад и чемер, који снађе наше претходнике у почетку деветнајестог века — и са оскудице и са заражености тако битне намирнице животне, као што је *вода*. Та, њима се, — не рачунајући приватне бунаре — *хватао свега један јаван бунар на три хиљаде душа!* Можете мислити, колико је то горкога чекања на *чести* значило, док се „ред добио“ да се један једити крчаг мало воде налије; и колико је после требало кућевне економије да се драгоценост течност брзо не потроши. Блажено незнање ичега бољег! Јер, да су наши претци, збиља, знали за што боље — од ове жедне погибије око јавних чесама — ваљда не би такво чудо трпели! *Целе* је, међутим, истина, да су они са неком *веселом* резигнацијом подносили жеђ пред скромним извором, па су му чак и неке *шесме* спевали, и вџлом га романтике обавили — и то таквим, — какав још ни један песник наш није оплео сувременој кухињској *славини!* Изгледа залудница, али *није*, сетити се у овакој књизи по песми вернога слуге капетана Патона, кад иде чак у Вест-Порт с крчагом у руци, да *староме* ратнику донесе мало свежа напитка. А на коликом је гласу био тада овај красни извор у Вест-Порту, може се судити по томе, што је баш на њему точена вода од којег је после прављен наш чувени *шунч!* Ништа није марило, што се на „ред“ морало чекати по толико сахата! Али ни Вест-Порт није могао до века сачувати монопол од славе за прављење нашега шампањца, нашега „шунча“! Ту је дошао и *Динсајд* на подножју Балмана, да ш њим славу подели, и трајао све док се није чуло за доиста ненадмашни *кладенац хајлендских* нам висина, за заслужно чувени *Локабер*. Нити је ико боље могао, од самога *народа*, изрећи суд о истинској вредности оваког извора. Јер, наши *Хајлендски* горштаци *доиста* имају право, кад веле: „да једна *чаша* те воде (локаберске) *вреди* за *две* *чаше* најбоље *ракије!*“

*

Дакле, као што нагласисмо, потреба за већом количином и *боље* воде од оне, коју су давали варошки бунари, осећала се прешно у Глазгоу још у години 1775. И тада буде узет један *инжењер*, да испита околне изворе и поднесе о њима извештај. Али, ништа не би од овог покушаја; па ништа не би ни од оног другог инжењерског посла, који за њих дође, после неких година; док је, међутим, растућа оскудица у води силно погоршавала положај варошког становништва. Колико је, управо, *жеђ* већ почела да мори наш тадашњи Глазго, може се ценити по томе, што је један *приватан* човек, неки *Вилјам Харли* у години 1804 отворио дућан у коме је продавао, и налазио рачуна да продаје, *воду*. Још 1800

године, он је спровео био воду са извора на своје имању у *Вилобанку*, — посредством цеви, — а у један велики резервоар на данашњој раскрсници *западно нилске* и *купатилске* улице — и ту је подигао и једно велико и вруће и ладно купатило — од куда и име дотичне „*Купатилске*“ улице („*Bath street*“). Сем тога, он подигне на истом месту, односно на плацу на коме је данас једно одељење наше *Реалке*, подигне једну од тада и чувену *Музарницу*, са неких три стотине крава музара. По себи се разуме, за овакву једну огромну радњу, или и завод млекарски, требала је велика количина воде. Али је наш усталачки *Харли* умео продавати потребноме свету и воду без млека, као што је — на част му буди речено — продавао млеко без воде. У истини, *поштено* радећи, он је на чистој води зарађивао неких 4000 фуната стерлинга годишње (100,000 динара у злату), јер је сретно удесио био, да на колима са четири точка носи бурад чисте воде у варош и тамо ју *раскрмили* наплаћујући, рахат, пола пена (пет пара) од крчага! Дабогме, да је таква једна жедна, а нагло растућа, варош пружала величанствену прилику и за филантропске трудове и за трговачке послове. Свет мора имати воде; и да би се таквој потреби за доста учинило, *Општина*, подупрta приватном иницијативом грађана, даде у години 1806 унети у *Парламенат* пројекат, а из Парламента добити закон, којим се оснива „*Кумпанија за снабдевање водом града Глазгоа*“, или још како се то званично зове, „*Удружено власништво глазговског водовода*.“ Задатак ове кумпаније био је: да црпе воду из *Клајда* код Далмарнока, — неке две миље изнад „глазговског моста“, — и да њоме снабдева и град и предграђа. Закон је овластио кумпанију, да може скупили капитал од 100,000 фун. стерлинга, у акцијама од по 50 фуната стерлинга акција, али је и нарочито условио: да се одговорност сваког уписаника акција ограничава на број његових акција. Од ових акција, општина је узела, и држала до краја, двадесет комада; док је самим статутом друштва предвиђено *ex officio* чланство председника општине у управном одбору друштвеном. Остатак првобитних чланова одбора — њих девет сем председника општине — именовано је у напред сам закон.

Дакле, под руководством *Џемса Вага* и *Томе Телфорда*, кумпанија одмах пређе на посао, и подиже на северној страни реке *филтерска корита* и *јазове*, као и потребне *црике* за дизање воде из јазова и спровођење у резервоаре улица, *Сиднијеве*, *Драјгетове*, *Ротенрове*. Пошто су се филтери на Далманроку брзо показали као недовољни, то се ново земљиште за тај циљ откупи на противној, на јужној, страни реке. И ту се, паралелно са речним коритом, али на нижем нивоу од истога, подигне један отворен *тунел* од цигле — тако — да, кроз песковите обале речне, може вода из *Клајда* цурити у овај тунел. Одатле она се спуштала у један таложни резервоар, а одатле је, кроз једну сферичну цев, коју је *Ват* изумео, као и кроз речно корито, враћана натраг *црикама* на северној страни. На овај начин, цеђено је, кроз песковиту обалу речну у онај тунел, свакодневно неких осам милијуна галоне воде, — ма да се ова количина мењала са висином речна тока. *Метод* филтровања био је доиста женијалан, али у исто време и ве-

ома неподесан. — При свем том, незгода се морала *годинама* трпети — јер помоћи друге није било — и јер је знатан део воде за кување трошен тада у Глазгоу без икаква предходна филтровања. То је доиста било време — а реч је овде о *првим* годинама деветнаестог века — када је Глазго изашао на ружан глас, са своје нездравости и болешљивости, па када је тај глас и заслужио — благодарећи највише својој тадањој и лошој и нездравој води.

Али, ни ова ни овака глазговска кумпанија водоводна није дуго остала на миру. У години 1808 донесе се закон, који дозволи и одобри оснивање нове водоводне кумпаније, тако зване *Кранстонхил Кумпаније*, која је имала црпсти воду из *Клајда* код *Андерстона*, или једну миљу *испод* глазговског моста, одатле ју спроводити у резервоаре на *Кранстонхилу* — тада једном од *западних* предграђа вароши — и за тим раздавати ју и *Андерстону* и граду *Глазгоу* и његовим предграђима. Капитал ове кумпаније одређен је био статутом на скромну цифру од 30,000 ф. ст., — у, односно, акцијама од 50 ф. ст., акција, али је иста имала још права да узјами 10,000 ф. ст. Дабогме, да је ова кумпанија била отворен *такмац* старој кумпанији. Међу њима се доиста и отвори једна немилосрдна борба, борба, која је трајала пуних *тридесет* година, која је и њих, и оне којима је вода требала, много коштала, али која је опетза то и *сам главни циљ* свој — промашила. Код све и жестине и утакмице кумпанијске, многи крајеви варошки, па и читава предграђа, била су без воде, јер су вешти конкуренти спроводили своје цеви само у густо-насељене квартове и улице — тамо где им се, са многе муштерије, и посао рентирио — а сиротније и ређе насељене крајеве вароши пуштале су да без воде страдају и гину.

(Наставиће се)

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

РЕДОВНИ САСТАНАК

8. јануара 1902. год.

Председавао председник општине београдске г. Милован Р. Маринковић. Присутствовали чланови суда: г.г. Владимир Лацковић и Драгутин Слмић. Од одборника били: г.г. Ђ. Димитријевић, Петар Новачковић, Ив. Ивковић, Јован Петровић, Спаса Илић, М. Клидис, Ђ. Матић, Р. Драговић, Стојан Пајкић, Благоје Милошевић, Ђорђе Н. Соколовић, Дамјан Стојковић, Љуба Дојчиновић, С. М. Веселиновић, Димитрије Миленковић, Милутин Степановић, А. Н. Крсманивић, Јанаћко М. Јанковић, М. Свчић, Милутин Вожић, Богоје Јовановић и Михаило Штрбић.

Деловој, Мих. М. Марјановић.

(СВРШЕТАК)

X

Председник извештава одбор, да је на дневном реду избор присутника при ислеђивању кривичних дела у 1902. години.

По саслушању тога и по прочитању списка АБр. 29, кандидата за присутнике, који је општински суд спремио, — одбор је решио:

Да у 1902. години буду ова лица присутници при ислеђивању кривичних дела и то:

I. *За квартал варшавски*: Аврам М. Леви, мењач, Аврам М. Меворах, фабрикант машина, Божа К. Васић, бакалин, Васа Живковић, дуванџија, Душан Раденковић, сарач, Ђорђе Павловић, трговац, Јован Недељковић, трговац, Коста С. Милојковић, бравар, Милан Јечменица, трговац, Павле Павловић, бравар, Панта Стојановић, столар и Тодор Елаковић, кројач;

II. *За квартал врачарски*: Тодор Тодоровић, кафеџија, Аћим Бошковић, кафеџија, Владимир Градојевић, обућар, Владимир Ристић, бакалин, Гавра Караџић, кафеџија, Јеремија Л. Миливојевић, трговац, Љубомир М. Зарић, бакалин, Светозар Милојевић, бакалин, Серафим Деспотовић, механиџија, Танасије Денчић, кафеџија, Танасије Ђ. Танасковић, бакалин, Ташко Јовановић, кафеџија;

III. *За квартал дорћолски*: Димитрије Блажевић, хлебар, Ђорђе Дабић, хлебар, Живко А. Ђорђевић, кафеџија, Јанаћ Константиновић, бакалин, Јанаћ Стојановић, кафеџија, Јованча Ристић, кафеџија, Јосиф Здравковић, кафеџија, Максим Јанић, хлеббар, Матеја Ф. Матић, бакалин, Матеја Николић, кафеџија, Милан Мариновић, дрварски трговац и Петар Кандић, бакалин;

IV. *За квартал шалилулски*: Апостол Стефановић, кафеџија, Васа Дучић, бив. бакалин, Денко Стојановић, баштован, Димитрије Стојановић, бравар, Ђорђе Хаџи Потић, кафеџија, Ивко Лукић, бакалин, Јордан Антоновић, кафеџија, Лазар Ж. Христић, столар, Манојло Петровић, молер, Милутин Станковић, касапин, Петар Недељковић, бакалин и Спасоје Оцоковић, бакалин.

V. *За квартал савамалски*: Арса Кржић, магација, Александар Д. Ђирковић, трговац, Божа Драгољевић, трговац, Велимир Табаковић, трговац, Богосав Ђукић, кафеџија, Драгутин Тодоровић, кафеџија, Живојин Цокић, месар, Иван Станисављевић, кафеџија, Јеротије А. Миливојевић, кафеџија, Јован Гргић, кафеџија, Драгутин Радосављевић, кафеџија и Сава Филиповић, бакалин;

VI. *За квартал шеразијски*: Алекса Дејановић, приватијер, Алекса М. Ђорђевић, бакалин, Алекса Ј. Милутиновић, кафеџија, Биљан Вуковић, механиџија, Димитрије П. Јанић, трговац, Добросав Т. Атанацковић, трговац, Ђорђе Павловић, берберин, Иван Станисављевић, сарач, Јованча Павловић, хлеббар, Сава В. Савић, кожарски трговац, Соломон Караоглановић, трговац и Стеван К. Дајмак, трговац; и

VII. *За срез врачарски*: Аксентијевић, рентијер, Васа Лазаревић, кафеџија, Владимир Шишмановић, трговац, Антоније Богдановић, механиџија, Вујица Митровић, бакалин, Вујица Обрадиновић, бакалин, Никола Трандафиловић, кафеџија, Димитрије Јовановић, учитељ у пензији, Ђорђе Петровић, трговац, Јован Јовановић, бакалин, Коста Танасијевић, кафеџија, Милан Мариџић, бакалин, Милан Марић, пензионер, Милорад М. Стефановић, бакалин, Никола Ковачевић, бив. опанчар, Оврен Кукић, пензионер, Радомир Бјелић, бакалин, Сима Глигоријевић, рентијер, Стеван Костић, пензионер и Франц Штибнер, кафеџија.

XI

На предлог општинског суда, — одбор је решио:

Да се сума у четири стотине седамдесет и четири динара, колико се има исплатити Светозару Боторићу, оvd. хотелијару, за купљене телеграфске директе за повраћај поштанско-телеграфском одељењу министарства грађевина, које је општини ранијих година позајмило за њен телефон, исплати на терет општинске готовине по добивеном за то надлежном одобрењу г. министра финансија, пошто се овај изда-

так не може учинити на терет ни једне буџетске партије.

XII

На предлог општинског суда, — одбор је решио:

Да се сума у две стотине осамдесет динара колико се има исплатити Благоју Милошевићу, општинском одборнику, на име хонорара за вршење дужности кмета за извиђај потрица за време од 15. септембра па до 31. децембра 1901 године исплати истом на терет општинске готовине по добивеном за то надлежном одобрењу г. министра финансија, пошто општинским буџетом за поменути годину на ову целъ није предвиђен никакав издатак, а међу тим је неодложна потреба била да се неко од одборника одреди за вршење поменуте дужности.

Напомена. Приликом доношења овог решења одборник г. Благоје Милошевић није присуствовао седници као интересован.

XIII

За остаале предмете стављене на дневни ред за данашњу седницу и то: молба г. Драгутина Стаменковића, министра правде, за продужење просецања Милетине улице; саопштење извешћа економног одељења о држаној лицитацији за уступање у концесију права на изношење варошке нечистоће у вези са молбама: Лазара Јовановића, концесионара и Томе Спасића, бив. концесионара; молба певачког друштва „Станковић“ због убаштинења на плац регулационог фонда у Глумачкој улици; предлог суда за одобрење кредита за исплату друго интабулисанога повериоца на имању сада општинском, бившем Пере Ј. Петровића, бравара; тражење безименог друштва за електрично осветљење, да му се исплати неисплаћена сума за електрично осветљење из 1898 године; молба Јарослава Безухе да му се изда под закуп извесно општ. земљиште и продужење претреса уредбе о трошарини града Београда, — одбор је решио:

Да се ставе на дневни ред за идућу седницу.

РЕДОВНИ САСТАНАК

11. Јануара 1902 год.

Председавао председник београдске општине г. Милован Р. Маринковић. Присутствовали чланови суда г.г. Владимир Лацковић и Драгутин Симић. Од одборника били: г.г. Ђорђе Н. Соколовић, Дамњан Стојковић, Ђока Тошић, Стојан Пајкић, Љуба Дојчиновић, Благоје Милошевић, Коста Др. Ризнић, А. Н. Крсмановић, Јанаћко М. Јанковић, М. Савчић, Мих. Михаиловић, Васа Николић, Раденко Драговић, Јов. Илчић, Спаса Илић, Петар Новковић, Др. Воја М. Суботић, млађи, Милутин Ј. Вожић, и Д. Тадаћ.

Деловођ, Мих. М. Марјановић.

I

Прочитан је записник одлука седнице држане осмог Јануара тек. године и примљен без измена.

II

По прочитању акта одељака Управе града Београда АБр. 230, 277, 299 и 357, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, — одбор је изјавио:

Да су му непознати: Иван Кришанин — Ристић, пиљар, Петар Јанковић, момак краварски, Софија жена Михаила Матијевића, дијурнисте, Лазар Петровић, Будимир Милосављевић и Никола Пауновић, оvd. слуге; да је доброг владања и доброг имовног стања Милош Голубовић, кравар, и да је доброг владања и средњег имовног стања: Ђорђе Манчић, пиљар.

III

Председник износи одбору на мишљење молбу Јована Петровића, агента трговачког, којом тражи уверење о породичном односу.

По прочитању те молбе СтБр. 90, — одбор је изјавио мишљење:

Да се молиоцу може дати тражено уверење о породичном односу.

IV

На предлог општинског суда АБр. 275, — одбор је решио:

Одобрава се општинском суду да може на терет вишка трошаринског прихода за 1901 г. по добивеном за то надлежном одобрењу Господина Министра финансија утрошити још суму од хиљаду шест стотина и осамдесет динара и педесет и шест пара динарских на грађење коњушнице на тркалишту за смештај коња управе општинске трошарине, поред раније одобрене суме у 19290 динара решењем одбора од 18. септембра 1901 г. АБр. 8534, које је одобрио и г. Министар финансија решењем својим од 27. септембра 1901 г. ВПр.Бр. 5769.

V

По прочитању извешћа управе општинске трошарине АБр. 184, по молби г. Душана Мековића, секретара аустријског консулата, због повраћаја трошарине, — одбор је решио:

Да се из прихода трошаринског за 1901 г. а на основу чл. XVI тач. 6. под А. привремених правила за наплату трошарине у Београду, врати Душану Мековићу, секретару аустроугарског консулата, десет динара и шеснајест пара динарских наплаћене му општинске трошарине на једно свињче у тежини од сто двадесет и седам килограма.

VI

По прочитању молбе Јарослава Безуха оvd. ливца, АБр. 24, којом понова моли, да му се за подизање ливнице изда под закуп извесан део општинског земљишта испод болнице за душевне болести за време од 20 година а по годишњу закупну цену коју суд за сходно нађе, — одбор је решио:

Да остаје при ранијем својем решењу од 12. октобра 1901 године, АБр. 9192, донесеном по ранијој молби Безухе по истом предмету.

VII

По прочитању акта грађевинског одељења АБр. 160, којим спроводи суду процену земљишта Јанаћка Костића, оvd. предузимача, постојећег у улицама: Ратарској и Ђушиној, које се има експроприсати за регулисање истих улица; као и по прочитању те процене, — одбор је решио:

Усваја се ова процена. Да се сопственику Јанаћку Костићу, оvd. предузимачу, исплати из општинске касе на терет касе регулационог фонда, кад ова буде у могућности, да исплату изврши, за тридесет и пет квадратних метара и двадесет и четири квадратних десиметара земљишта, постојећег у улицама: Ратарској и Ђушиној, које се има експроприсати за регулисање истих улица, по двадесет и четири динара од квадратног метра према процени, свега осам стотина четрдесет и пет динара и седамдесет и шест пара динарски, а пошто се изврше законом предвиђене формалности.

VIII

По прочитању извешћа економног одељења АБр. 303, о држаној другој лицитацији за издавање под закуп дрварског плаца под бр. III у бари Венецији, — одбор је решио:

Да се општински дрварски плац под бр. III у бари Венецији изда под закуп за време од данас па до првог маја хиљаду девет стотина шесте године Најдану Петровићу, оvd. дрвар. трговцу, по закупну годишњу цену од две хиљаде три стотине динара, а под погодбама прописаним од општинског суда под 22. Јула 1899 године АБр. 5390 за издавање под закуп општинских дрварских плацева у бари Венецији, и условом да општина исти плац у колико је потребно огради.

IX

По прочитању извешћа економног одељења АБр. 12006/901, о држаној лицитацији за издавање у концесију права на пражњење варошких нужника и помијара; молбе Лазара Јовановића, концесионара, АБр. 70 и понуда: Томе Спасића, бив. концесионара АБр. 113 и Димитрија Стојановића, досадањег концесионара за пражњење варошких нужника и помијара АБр. 342, све по истом предмету, — одбор је решио:

Да се право на пражњење варошких нужника и помијара уступи у концесију Димитрију Стојановићу, досадањем концесионару истог посла за време од првог јануара ове 1902 г. па до тридесет првог децембра хиљаду девет стотина треће године закључно, под досадањим погодбама и правом да за вршење овога посла има наплаћивати таксу коју је до сада наплаћивао, а да исти посао врши са примитивним справама, са каквим је исти посао до сада вршио и под погодбом да положи према досадањим погодбама кауцију у хиљаду динара у готовом новцу или државним хартијама од вредности.

Да се како молба Лазара Јовановића, концесионара, АБр. 70 тако и понуда Томе Спасића, бив. концесионара АБр. 113 по истом предмету одбаце.

X

По прочитању акта певачког друштва „Станковић“ АБр. 11478/901 којим тражи допуштење, да се може убаштинити на плац регулационог фонда у Глумачкој улици и ранијих акта истог предмета, — одбор је решио:

Да општински суд претходно извиди: је ли овај плац регулационог фонда, приликом преноса регулационог фонда на руковање општини београдској, држава са осталим плацевима регулационог фонда предала општини или га је задржала са оним плацевима регулационог фонда, које је поменутом приликом задржала за државну потребу, па по том предмет вратити одбору на коначно решење.

XI

На предлог општинског суда АБр. 11124 — одбор је решио:

Да се сума од дванаест хиљада пет стотина тридесет и три динара и десет пара динарских, колико се има исплатити безименом друштву за електрично осветљење на име ресто осветљења по исправљеном рачуну за осветљење општинског суда до 27. децембра 1897 године и за ванредно улично осветљење у 1898 години према решењу општинског одбора од 17. фебруара 1900 године АБр. 6895, које је

одобрио и г. Министар финансија решењем својим од 2. марта 1900 г. БПр.Бр. 728, а које није до данас у толико извршено, — исплати на терет овогодишњег вишка трошаринских прихода по добивеном за то надлежном одобрењу Господина Министра финансија.

XII

На предлог општинског суда АБр. 248, — одбор је решио:

Одобрава се општинском суду, да може у овој години на терет овогодишњег вишка трошаринских прихода по добивеном за то надлежном одобрењу господина министра финансија утрошити суму од двадесет и девет хиљада седам стотина и шесет динара и осамдесет и пет пара динарских у злату на полагање ресто излицитиране цене за бившу кућу Пере Ј. Петровића, овд. бравара, постојећу на улицама: Југовићевој, Љубичиној и Симиној, коју је општина београдска купила за смештај канцеларија: Управе општинске трошарине, грађевинског одељења и управе општинског водовода, пошто је управа фондова за остатак куповне цене за ову зграду као првоинтабулисани поверилац на истој примила општину за дужника.

XIII

По прочитању акта грађевинског одељења АБр. 11902/901 којим подноси суду извешће по молби г. Драгутина Стаменковића, Министра правде, за продужење просецања Милетине улице, одбор је решио:

Да општински суд претходно извиди: да ли од имања означених у приложеној скици у предњем извешћу грађевинског одељења није које већ експроприсано, па по том вратити предмет одбору на решење.

XIV

Одбор је у данашњој својој седници, — решио:

Да се на дневни ред за идућу седницу стави продужење претреса уредбе о трошарини града Београда.

УПРАВА ВОДОВОДА

ВБр. 2313
4. октобра 1901
Београд.

ПРАВИЛНИК
ЗА ВОДОВДНЕ КОНТРОЛОРЕ

1. Контролор може бити само онај, који зна читати, читко писати и обичне видове рачуна рачунати, а који је сем тога изучио браварски занат а предходном практиком у механичкој радионици водовода упознао се са конструкцијом и функционисањем водомера, са деловима водоводне инсталације и средствима за изналагање мана и изврпење оправака на водомерима и водоводним инсталацијама. Мора сем тога имати уверење о добром владању и да није био осуђиван за прљава дела.

2. Контролори морају добро бити упознати са правилником за спајање кућа и наплату такса за воду, а тако исто и са свима прописима који се односе на водоводне инсталације и наплату такса за воду.

3. Контролори су заклетни органи општински. Њени искази су меродавни, у

колико се доказима не би њина несавесност доказала, у коме се случају дотични контролор одмах из службе одпушта. За немарљивост, нетачно вршење своје дужности контролори ће бити кажњени опоменама или новчано, према величини кривице; а после неколико таквих казни дотични ће бити отпуштен.

4. Дужност је контролора да редовно чита водомере, прибележава, Управи водовода пријављује измене у његовом реону, неспојене и незадужене зграде и инсталације, принове у задужењу или ослобођење од истога; да редовно прегледа водоводне инсталације по кућама и да све мане пријави сопственику или кирајџији на потпис на за то устројеном обрасцу, и да му покаже шта има да се оправи; да читање водомера, стање инсталације, принову задужења или ослобођења од истих заводи у своју књигу и подноси Управи водовода на књижење и даљи рад. Редовно читање водомера по зградама мора се вршити бар једанпут у 3 месеца, а на инсталацијама које троше воду искључиво по водомеру бар једанпут у сваком месецу, а преглед инсталација мора се вршити бар једанпут месечно у свакој кући, а по потреби и чешће, нарочито за време јаким мразева и јаким врућина, да се не би услед неисправне инсталације вода губила или у штету трошила и без нужде расипала на штету сопственика, Управе водовода односно општине и осталих потрошача.

5. Контролори при читању водомера или прегледу инсталација и т. д. морају се у кућама учтиво понашати и услужни бити у колико им то дужност и служба дозвољавају; с друге стране опет свако поступање потрошача воде недозвољено и намерно штетно по интересе водовода, контролор ће у своју књигу прибележити и Управи доставити ради предузимања даљих нужних корака.

6. Сваки је контролор одговоран за свој посао у реону који је њему одређен као делокруг. Но он је дужан да и све што примети узгред неисправно на варошкој мрежи, чесмама достави одмах Управи ради отклањања мане и штете.

7. Сваког дана контролори морају предавати своје књиге органу који податке из њих заводи у своју нарочито за то одређену књигу, што ће им својим потписом на књизи потврдити.

8. Непосредни надзор над контролорима вршиће контролор кога управник водовода буде одредио као контролора, који је дужан да се изненадним прегледима и сравњивањем са забелешкама контролорским уверава о тачном и савесном раду контролора. Сваку такву извршену контролу заводиће у своју књигу са резултатом извиђаја, а уједно ће и у књизи контролора записати, кад је и где контролу извршио. Овако ће одређени и опуномоћени контролор извиђати и спорна питања између потрошача и органа Управе водовода, која ће према томе даље учинити шта треба.

Овај је правилник одобрен решењем суда општине београдске од 14. Октобра 1901 год., АБр. 9264.

ЛИСТАК

ИЗ ПЕДАГОШКЕ НАУКЕ

НЕШТО О ОБРАЗОВАЊУ ВОЉЕ

IX

Непосредно образовање воље.

Оно што се жели васпитањем постићи јесте образовање јаке моралне воље у васпитаника. За постанак јаке моралне воље служи као основца: и услов, који се пре свега осталог захтева, убеђење. Из убеђења треба да проистиче одлука по којој ће се васпитаник управљати. Убеђење одређује моралне идеје. Оно сачињава круг мисли из кога васпитаник прпе своје одлуке и управља своје хотење. образовање тога круга мисли може се поделити у 2 дела: 1. један део којим би се посредним начином (наставом) утицало на стварање убеђења; а 2. део, којим би се непосредним начином изазвала воља из убеђења. Обоје ово пак, и посредно и непосредно утицале на развитак васпитаника, служи заједничком врховном циљу у васпитању: образовању јаке моралне воље и моралног карактера.

Ну, како се од почетка развијања духовног живота код васпитаника јављају разне тежње и променљиве жеље, то би образовање воље било отежано, ако се те жеље и тежње које би биле неоправдане, спречавале разним начинима и средствима. Тај део непосредног утицања на васпитаника може се назвати *васпитаним поредак* или *управа*.

Непосредним васпитањем може се утицати на унутрашњу страну развитка, а то би било *васпитање у ужем смислу*, а може се утицати на спољашњу страну као: одклањање узрока, ненормалних појава и т. д. или упућивање у заједничком раду о реду и поретку. То би била *дисциплина*.

Ми ћемо се најпре позабавити мало *васпитањем у ужем смислу*.

X

Васпитање у ужем смислу.

Као што нам психологија казује, погодбе под којима се развија морални карактер могу се поделити у главном на оне од којих зависи објективна и на оне од којих зависи субјективна страна карактера. Настава у главном дејствује на објективну страну. Она даје количину градива из кога треба субјективни део духа да створи своја убеђења и принципе, под које ће одчишњавати васпитаник своју вољу и свој рад. Ово последње ће се вршити више васпитањем у ужем смислу.

Ну, као што смо рекли, како је живот човечији производ разноврсних узрока и утицаја, који на њега дејствују, то се и чешће пута подесе и такве околности, да се и при најбољој вољи васпитачевој не могу да постигну и остваре идеали којима је он тежио.

Удари судбине у животу, ненадне велике промене у животу, тесно пријатељство, народне предрасуде, религиозна осећања, стање отаџбине и т. д. све су то узроци који могу пореметити ток васпитања васпитачевог рада и његове најбоље смерове. Али васпитач треба да има на уму, да је његово да пребира све што може послужити корисно за живот, и да васпитанику пружа, да му згодним средствима и вештим поступањем развија ону страну карактера, како ће што боље моћи одупрети се свима ударцима судбине, и како ће, познајући кроз и кроз садашњост, моралном реакцијом воље, крчити пута општем моралном напретку.

Утицај васпитачев на васпитаника и вођење његове воље на моралном раду могућан је већ и стога, што се васпитаник налази према васпитачу у положају зависности и одношаја слабијега према јачем. Слобода моралног поступања јавља се поступно као и јачина његова духа. Али ипак у васпитању свуда се тежи да постоји између оног који се васпитава природан однос сагласности у осећањима, и поверења према ономе што се жели постићи. Вођење деце је воље у почетку је несвесно, али доцније оно почиње само увиђати зашто је шта радило, онако како му је казивано док је било млађе, и после драговољно и свесно потчињава своје поступке навикнутим радњама и утврђеним принципима. Дакле, овде се иде од дела ка размисању.

Утицај васпитачев на развијање осећања, у овом смислу, дакле васпитање у ужем смислу, могуће је већ и с тога, што по психолошким законима, осећања, која једно лице изражава помоћу неких спољних знакова, (мимике, говора и т.д.) изазивају слична осећања у другог лица, које та осећања тумачи по спољним изразима и покретима. Тако већ мало дете у колевци смеши се на матер или оца, кад онази да се и они смеше, и одзива се својим монотоним и још недовољно артикулисаним гласом, кад му се они још из далека јављају и т. д. Млади људи подражавају покрете и изразе других људи често и нехотично и т.д.

Далеко би нас одвело кад би се овде упустили у излагање свију начина и средстава

којима се утиче на развијање осећања и воље у ходанетичком смислу, али ћемо додирнути најглавније чињенице којима се заснива ово васпитање у ужем смислу.

Једна од најглавнијих чињеница које играју велику улогу у васпитању у ужем смислу јесте моћ навике. Навикавање на рад, ред, уредност, на понашање, пристојност, савлађивање себе, потчињавање своје воље правилима и моралним идејама и т. д. Кућа је прво и најглавније поприште рада на коме се може у погледу навикавања постићи великих резултата, али је и школа исто тако моћна да утиче на ову страну моралног карактера код васпитаника, да јој важност не треба у том погледу ни у колико подценити. Међу тим у нашем и домаћем и школском васпитању слабо се водило рачуна о овој васпитној чињеници. Може се рећи баш да се лабавошћу и индиферентношћу попустило, да су рђаве навике узимале маха и развијале се на рачун корисних навика, више но што би се могло и замислити.

У овој расправи циљ нам је да додирнемо што више чињеница које припомажу образовању воље, и које се у школском васпитању занемарују и губе из вида; а остале моменте, које може васпитач у опште употребити у домаћем животу и васпитању, остављамо онима који се за ово интересују да то прочитају у красној књизи нашег уваженог педагога г. Др. Вој. Бакића, који је то исцрпно и детаљно у својој општој педагогици разрадио. (Наставиће се)

О Б Ј А В А

На представку општинског суда од 12. новембра 1902 г., АБр. 9572, Управа града Београда прегписом својим од 16. децембра 1901 године, АБр. 34198, одобрила је, да се хлеб може продавати у будуће и на варошким пијацама као и остале животне намирнице.

О овоме се извештава београдско грађанство зњања ради.

Од суда општине београдске, 12. фебруара 1902 г., АБр. 11747/901, Београд.

О Б Ј А В А

На дан 25. Фебруара тек. год. од 2 до 5 сати после подне, држаће се у канцеларији економног одељења суда општинског, јавна усмена лицитација за издавање под закуп општинских месарских плацева на Краљевом тргу.

Кауција се полаже при лицитацији у 200 динара у готовом новцу или у срп. држ. хартијама од вредности.

Ближи услови могу се видети у канцеларији економног одељења суда општинског сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Од суда општине београдске, 12. Фебруара 1902. год, АБр. 1482, у Београду.

ПРЕГЛЕД

ТРОШАРИНСКОГ ПРИХОДА И РАСХОДА ОПШТ. ГРАДА БЕОГРАДА ЗА МЕСЕЦ ДЕЦЕМБАР 1901 УПОРЕДНО СА МЕСЕЦОМ ДЕЦЕМБРОМ 1900 ГОД

ПРИМАЊЕ

ИЗДАВАЊЕ

Р. БРОЈ	ОД ЧЕГА ЈЕ ПРИХОД	1900	1901	МАЊЕ У 1901	Т. БРОЈ	ОД ЧЕГА ЈЕ РАСХОД	1900	1901	МАЊЕ У 1901		
1	Чиста трошарина . . .	105765	73	99523	62	1	Плата особља трошар.	9814	14	9186	—
2	Разни приходи	391	44	111	76	2	„ рачуноиспит. . .	360	—	120	—
3	Лежарина	525	07	978	84	3	„ посмртна	—	—	507	—
4	Казне особља	—	—	4	66	4	„ бив. ст. М. Стефановић	—	—	167	—
5	„ кријумчара	—	—	58	25		Огрев и осветљење .	256	80	775	88
6	Пломба	—	—	24	95	5	Намештај	84	—	131	80
7	Мерина	1369	—	711	30		Израна коња	32	22	97	60
8	Пијачарина	928	64	515	85	6	Штампа и канц. мат.	12	85	818	25
9	Млекарске дозволе . .	200	—	212	—	7	Награда жељез. чин.	195	—	80	—
						8	„ рачуноиспит.	150	—	20	—
						9	Кирија и водовод . .	709	06	803	85
							Дневн. особ. трошар.	248	15	62	—
						10	5% државни процент	825	51	582	45
						11	Одело позорника . . .	1250	—	—	—
						12	Опр. и допр. зграда .	66	50	—	—
						13	Преустрој. трошар. .	1120	—	—	—
							Накн. кред. за тегове	294	—	—	—
						14	„ кред. за водовод	319	30	—	—
							Повр. трошар. војсци	10632	66	8306	81
						15	Повраћај трош. цар. деклар.	328	27	5	16
						16	Повраћај трош. прив. Свега	398	70	773	06
							Суду општ. у готовом	27097	16	22436	86
							Укупно	82082	72	79704	37
	Укупно	109179	88	102141	23			109179	88	102141	23
											4660 30

К броју 464
31. децембра 1901 год.
Београд

Књиговодство Гл. Управе Трошарине.

ИЗВОД

СТАТИСТИКЕ ЗА МЕСЕЦ ДЕЦЕМБАР 1901 ГОД. УПОРЕДНО СА ДЕЦЕМБРОМ 1900 ГОД.
ГЛАВНЕ УПРАВЕ ОПШТИНСКЕ ТРОШАРИНЕ

Т. В. ТАРИФЕ	Р О Б А	М Е Р А	ЗА ГОДИНУ 1900.				ЗА ГОДИНУ 1901.							
			ТЕЖИНА		ТАКСА од %		СКУПА ПРИХОД		ТЕЖИНА		ТАКСА од %		СКУПА ПРИХОД	
			СВЕГА	ДИН.	ПР.	ДИНАРА	ПР.	СВЕГА	ДИН.	ПР.	ДИНАРА	ПР.		
I. Баштовански и пољски производи.														
1	Грожђе													
2	Воће													
<i>Баштовански производи.</i>														
3	Вариво, зелен, семење, корења, цвеће, расади и т. д.	Килогр.	156600 ⁵	2	—	3132	01	98102	2	—	1962	04		
4	Кромпир, лук и црвени патлиџан	"	77139	1	—	771	39	93283	1	—	932	83		
5	Диње и лубенице	"	80		50		40							
<i>Пољски производи.</i>														
6	Кола сена	Кола	547		50	273	50	551		50	275	50		
<i>Млинарски производи.</i>														
7	Грис и гершле	Килогр.	8004	3	—	240	12	5210	3	—	156	30		
II. Дрво и израде од дрвета.														
<i>Непрерађено.</i>														
8	Дрво за гориво	Куб. м.	17803 ⁷⁰		30	5341	11	10439		30	3131	70		
9	Грађа као: даске, летве, прошће, планке, шиндре и т. д.	" "	229 ¹³⁸		50	114	57	1064 ²⁷⁴		50	532	14		
10	Дрво за даљу прераду у пола прерађено	Килогр.												
<i>Прерађено.</i>														
11	Грађевински материјал, израђен необојен, обојен или лакован	"	150	12	50	18	75							
III. Животиње														
12	Свиње дебеле или мршаве преко 15 килогр. бруто	"	45582 ³	8	—	3646	58	47407	8	—	3792	56		
13	Прасад до 15 килограма	Комад	9759	1	—	9759	—	9379	1	—	9379	—		
14	Овце, овнови, козе, јарци, јагњад и јарад	"	42	1	—	42	—	72	1	—	72	—		
15	Зечеви	"	666		50	333	—	354		50	177	—		
16	Јелени, срне, кошуте, дивље свиње и младунци	"	1	5	—	5	—							
<i>Пернаша живина без разлике.</i>														
17	Ситна	"	37137		10	3713	70	34195		10	3419	50		
18	Перната живина без разлике крупна	"	8839		20	1767	80	10139		20	2027	80		
19	Риба свежа	Килогр.	18025	5	—	901	25	11207	5	—	560	35		
20	Сардина у буренџетима или саламури и сва ост. и т. д.	"	2122	5	—	106	10	1376	5	—	68	80		
<i>Производи од животиња.</i>														
21	Месо, сланина и сало сирово, усољено или у саламури и т. д.	"	25721	10	—	2572	10	10707	10	—	1070	70		
22	Месо и сланина осушена непрерађена	"	8640 ³²	20	—	1728	06	8392	20	—	1678	42		
23	Млеко и повлака од млека	"	196158	5	—	9807	90	201165	5	—	10058	25		
"	Јаја	"	15424	5	—	771	20	18574	5	—	928	70		
IV. Јестива														
24	Колачи, тарана, макароне, фиде, тесто и брашнице	"	179	4	—	7	16	910 ⁵	4	—	36	42		
25	Бисквити	"	10	10	—	1	—	23	10	—	2	30		
26	Све израде од шећера и све врсте воћа и другог и т. д.	"	1667 ⁷	10	—	166	77	1327 ¹	10	—	132	71		
27	Конзерве од меса, рибе, рака, пужева, шкољака и т. д.	"	884 ²²	20	—	176	84	147 ²	20	—	29	44		
28	Сардине у кутијама	"	3311	5	—	165	95	2322	5	—	116	14		
29	Сир, као: страхино, рокфорт, горгонзола, ементал. и т. д.	"	467 ⁵	20	—	93	41	761	20	—	152	20		
30	Скоруп (кајмак) масло (бутер) без разлике сем бутера	"	5660	5	—	283	—	5070	5	—	253	50		
31	Масло (бутер).	"	1115	10	—	111	50	1091 ⁵	10	—	109	15		
V. Алкохолна и шпирит. пића.														
32	Вино обично у бурадима	Литар.	165932	8	—	13274	62	128898	8	—	10311	84		
33	Вино у флашама, разумевајући ту и кипећа вина и друга фина вина у флаш. или бурадима	Килогр.	174 ⁵	25	—	43	62	256	25	—	64	—		
За пренос						59369	05				54123	27		

